

21. juni 2019
Side 1 af 7

Opsamlingsnotat vedr. mulighed for indarbejdelse af afstandskriterium.

Dette notat er en opfølgning på sagen vedr. ændring af anvisningsregler, bestilt på udvalgmødet d. 19. juni 2019. Her ønskes det undersøgt, om det er muligt at indarbejde et afstandskriterium.

I notatet tolkes indarbejdelse af et afstandskriterium som en mulighed for at anvise børn mere lokalt og dermed, at indskrænke de nuværende anvisningsregler, hvor der kan anvises til garantidistrikter, der dækker over et større geografisk område.

For at kunne belyse muligheden for at indarbejde et afstandskriterium, er notatet bygget op omkring to temaer.

- 1) Hvilke afstandskriterier gør sig gældende i dag
- 2) Hvilke muligheder er der for at indarbejde nye afstandskriterier og konsekvenser heraf.

Det er vigtigt at pointere, at nuværende gældende afstandskriterier hænger nøje sammen med sikring af pasningsgarantien. Det forudsættes i notatet, at indarbejdelse af nye afstandskriterier, fortsat har til hensigt at sikre pasningsgarantien.

Aarhus Kommune har valgt at have pasningsgaranti bl.a. af hensyn til familiernes beskæftigelsessituation og muligheden for at få pasning af deres børn. Dette giver samtidig mulighed for, at kommunen kan opkræve 25 % af driftsudgifterne i forældrebetaling. Hvis kommunen ikke har driftsgaranti, kan der alene opkræves 22 % af driftsudgifterne i forældrebetaling jf. dagtilbudsloven. Såfremt kommunen ikke overholder pasningsgarantien, skal forældrebetalingen således nedsættes fra 25 til 22 % af udgifterne.

1)Hvilke afstandskriterier gør sig gældende i dag

I Aarhus Kommune har Byrådet besluttet, at der skal være pasningsgaranti inden for eget garantidistrikt eller indenfor 30 min. ekstra transport til og fra arbejde. Det er disse afstandskriterier, der i dag skal tages hensyn til i forbindelse med anvisning af pladser.

Aarhus er opdelt i 8 store garantidistrikter langs med indfaldsvejene.

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

Planlægning og Pladsanvisning

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

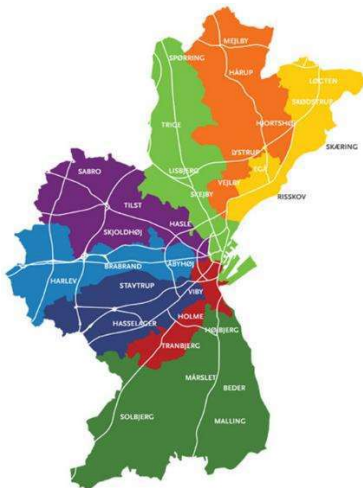
Direkte telefon: 29 61 34 92

Direkte e-mail:
kano@aarhus.dk
mialk@aarhus.dk

Sag: 18/017568-15
Sagsbehandler:
Ann Olivia Keblovszki
Mia Lund Kristensen

21. juni 2019
Side 2 af 7

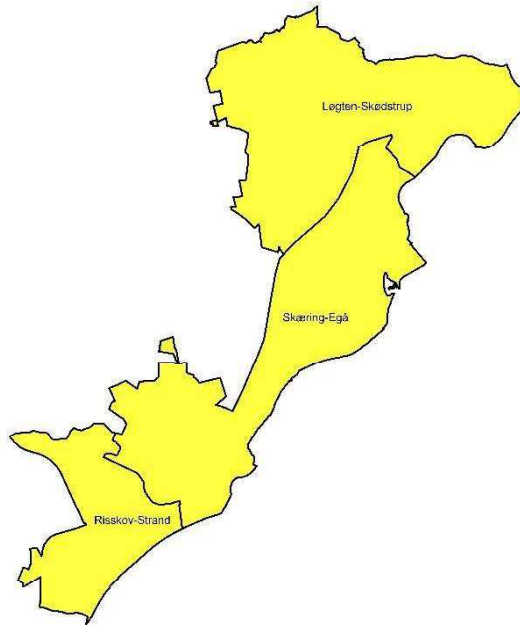
Hvert garantidistrikt består desuden af ét eller flere anvisningsdistrikter¹. Med hensyn til forældrenes ønske og med hensyn til afstandskriterie, forsøger man i første omgang at anvise til en plads inden for barnets lokaldistrikt. Det følger ligeledes af loven, at man ved anvisning af pladser, skal forsøge at imødekomme forældrenes ønske om plads.

Bor man f.eks. i Skødstrup, som ligger i Grenåvej Øst. Vil man i første omgang forsøge at anvise til en plads i Løgten-Skødstrup anvisningsdistrikt. Er dette ikke muligt, kan der anvises til en plads i Skæring-Egå, i Risskov-Strand eller til en plads uden for garantidistriktet, der overholder de gældende regler vedr. 30 minutters ekstra transport til og fra arbejde.

¹ Et anvisningsdistrikt kan bestå af et eller flere lokaldistrikter. Anvisningsdistriktet Hasle-Møllevang består således både af lokaldistrikterne for Hasle og Møllevang, mens anvisningsdistriktet Samsøgade kun består af lokaldistriktet Samsøgade.

21. juni 2019
Side 3 af 7

Med de nuværende afstandskriterier, er det muligt at anvise børn uden for lokaldistriktet, hvilket betyder at kommunens samlede dagtilbudskapacitet bidrager til sikring af pasningsgarantien. Herunder kan områder som f.eks. Holme-Rundhøj, Skæring og Ellevang, der tidligere var meget børnerige, men som i dag, har overskydende dagtilbudskapacitet, have stor betydning for sikring af pasningsgarantien inden for deres garantidistrikter, eller for områder der grænser op til.

For at kunne overholde pasningsgarantien i de enkelte garantidistrikter, er det derfor nødvendigt løbende, at tilpasse udbuddet gennem normeringsændringer i de enkelte garantidistrikter. Det hænger sammen med, at udmøntning af midlerne fra budgetmodellen til udbygning af kapaciteten forudsætter, at der kan dokumenteres et aktuelt og fremtidigt behov indenfor et garantidistrikt.

I perioder hvor der er meget pres på pladserne i bestemte anvisningsdistrikter, er det nogle gange muligt at igangsætte midlertidige løsninger, der medvirker til, at de børn der ikke kan tilbydes en lokal plads nu og her, på sigt kan komme hjem til eget anvisningsdistrikt.

I øjeblikket er der blandt andet 24 vuggestuebørn fra Skødstrup, der passes på Skodshøjen i Ellevang. Disse børn bliver til foråret 2020 flyttet til nybygget dagtilbudsafdeling i Skødstrup. Denne model er også blevet brugt i Solbjerg, hvor 24 vuggestuebørn og 20 børnehalebørn netop er flyttet til nyt dagtilbudsbyggeri på Solbjerg Hedevej. Disse børn har i en periode på ca. et år være passet på kombi-biblioteket på Kolt skole. De midlertidige løsninger tager hensyn til, at forældre på sigt, kan få deres barn passet inden for det

anvisningsdistrikt hvor man bor, men fordrer samtidigt, at der er byggeri på vej.

21. juni 2019
Side 4 af 7

Byrådet har aktuelt en hensigtserklæring om, at børn i 3-6. års alderen så vidt muligt, skal have tilbudt en plads inden for det skoledistrikt barnet er bosiddende i. Herunder arbejdes der løbende med omstruktureringer af pladser, så normeringerne passer bedst muligt til det behov, der er inden for det gældende lokaldistrikt.

Endvidere har man i Aarhus Kommune en vippemodell, der tager hensyn til, at der bliver flere og flere børnehavebørn fra sommer til sommer, da der som udgangspunkt kun er skolestart en gang om året. Vippeåret starter pr. 1.8, hvor de afdelinger der har børnehavegrupper, bør have en belægning på 90%. Pr. 1.2 er der taget børn ind til 100% og pr. 1.7 til 110%. Normeringerne er udregnet, så der altid vil være m2 til de ekstra børnehavebørn. Med vippemodellen sikrer man, at der hen over året løbende bliver plads til børnehavebørnene inden for de enkelte lokaldistrikter. Antallet af vuggestuebørn vil alt andet lige være konstant hen over året, eftersom der løbende kommer nye vuggestuebørn ind, når de 2,11 årige bliver børnehavebørn.

2) Hvilke muligheder er der for at indarbejde nye afstandskriterier og konsekvenser heraf.

Indarbejdelse af nye afstandskriterier:

Muligheder og fordele ved at indarbejde nye afstandskriterier er blandt andet:

- Udvidelse med flere garantidistrikter eller fjernelse af nuværende garantidistrikter og indføring af afstandskriterium baseret på et bestemt antal kilometer mellem hjem og dagtilbudsafdeling. Det vil givet vis betyde, at alle børn i kommunen er sikret en dagtilbudsplads tættere på eget hjem, uanset anciennitet, søskendefordel mm. Børnene kan forventes at blive indskrevet i en afdeling, hvor der er flere børn, der bor i samme lokaldistrikt og som de måske skal i skole med på et senere tidspunkt.

Ulemper ved indarbejdelse af nye afstandskriterier, der fordrer nedlæggelse af de nuværende garantidistrikter:

- **Øget anlægsudgifter og overskudskapacitet.**
En forudsætning er, at der etableres en bygningsmæssig overskudskapacitet, hvilket vil medføre et behov for en ny udbygningsmodel og stigende anlægsomkostninger for at sikre, at anvisning efter de nye afstandskriterier fortsat giver mulighed for at overhold pasningsgarantien. Desuden må det forventes, at områder, der i dag

har overskudskapacitet, som anvendes til børn uden for lokaldistriktet, får ledig kapacitet i et omfang, der nødvendiggør lukninger af afdelinger.

21. juni 2019
Side 5 af 7

Eksempel: Hvis man vælger at indarbejde et afstandskriterie på 5 km mellem barnets bopælsadresse og dagtilbudsafdelinger, der kan anvises til. Så vil de fleste lokalområder, der ligger i udkanten af kommunegrænsen blive udfordret på kapaciteten.

Tager vi f.eks. Skødstrup, så er der 803 lokale børn der pr. 16.6.2019 er indskrevet i et kommunalt eller selvejende dagtilbud. Heraf passes 118 børn ikke inden for en radius af 5 km. Størstedelen af de børn, der pendler ud, passes i Skæring, som ligger ca. 6,5 km fra Skødstrup. Hvis man har pasningsgaranti i kommunen og man har indført et afstandskriterie på 5 km, vil man i dette eksempel komme i en situation, hvor det ville være nødvendigt, at udbygge, med ca. 7 dagtilbudsgrupper i Skødstrup. (svarende til anlægsomkostninger på ca. 23 mil) samtidig vil man, i Skæring, stå i en situation, hvor man må nednormere eller lukke afdelinger, hvad der svarer til 7 dagtilbudsgrupper, da der i området er overskydende dagtilbudskapacitet i forhold til det aktuelle børnetal. Det samme vil gøre sig gældende i områder, som f.eks. Solbjerg og Tranbjerg.

- **Fra område med mange børn til sølvbryllupskvarter.**
Børnetallet i Aarhus er generelt stigende, men det fordeler sig ikke lige over hele kommunen. I nogen områder er der byfortætning og her kommer der mange nye boliger til, og børnetallet vil som oftest stige. I andre områder bygges der kun lidt, og her er det udskiftning i den eksisterende boligmasse, der får betydning for om børnetallet falder eller stiger. De områder, der i særlig grad er med til at sikre pasningsgarantien i Aarhus kommune, er områder, der tidligere har været meget børnerige, men som i dag har udviklet sig til sølvbryllupskvarter.

Eksempel. I Aarhus ser man i øjeblikket denne tendens i blandt andet; Holme-Rundhøj, Ellevang, Skæring og Skjoldhøj. Her har man over en lang årrække måtte lukke afdelinger og nednormere i takt med at børnetallet har været faldende. Samtidig med at man passer mange børn fra andre lokaldistrikter, som eksempel med børn fra Skødstrup, der passes i Skæring illustrerer. Indarbejdelse af nye afstandskriterier, der dækker over et mindre geografisk område eller som medfører en km afstand mellem hjem og dagtilbudsafdeling, vil betyde, at man vil skulle kapacitetstilpasse i et meget stort omfang i takt med at børnetallet i byens område forandrer sig.

- **Babyboom**
I perioder kan der komme et uforberedt øget fødselstal, hvilket kan udfordre vores pasningsgaranti. Da det tager ca. 2 år fra med ken-

der behovet, til der står en færdig institution klar til ibrugtagning, bliver kapacitet i områder med faldende børnetal meget afgørende for sikring af pasningsgarantien, hvilket vil blive en udfordret af nye afstandskriterier.

21. juni 2019
Side 6 af 7

Eksempel: I 2017 oplevede vi i Aarhus Kommune et såkaldt babyboom. Her blev der født 500 flere børn end forventet. Hvoraf 288 børn var bosat i garantidistrikt Randersvej fra Midtbyen ud til Skejby. Her blev der igangsat midlertidige løsninger, som forløber for nyt dagtilbudsbyggeri, omstruktureret børnehavepladser til vuggestuepladser, intervalpladser blev taget i brug og det var ligeledes nødvendigt at kigge på overskydende kapacitet i lokalområder, der grænser op til garantidistrikt Randersvej. Her var det igen afgørende at anvisningsmulighederne bredte sig over en større geografisk område.

- **Byfortætning**

Byfortætning sætter dagtilbudskapaciteten under pres. Særligt i områder, hvor det ikke er muligt, at reservere tilstrækkelig med areal til at udvide dagtilbudskapaciteten i takt med det stigende børnetal.

Eksempel: Det er særligt i midtbyen og langs letbanen ved Randersvej at fortætningen sætter sit præg på nuværende tidspunkt. Her er al dagtilbudskapacitet taget i brug, og selv om der løbende bliver bygget nye dagtilbudsafdelinger, så opleves der en stigende udfordring med at finde arealreservationer, der også på sigt gør det muligt at udvide dagtilbudskapaciteten i takt med det stigende børnetal. Det er svært at forestille sig, at en indskrænkning af anvisningsmulighederne, i form af indarbejdelse af andre afstandskriterier, vil understøtte den byfortætning, der finder sted.

Konsekvens af indarbejdelse af nye afstandskriterier vil ikke kunne forenes med en fastholdelse af de nuværende 8 garantidistrikter. Såfremt der er tale om indarbejdelse af afstandskriterier, skal Byrådet tage stilling til, om hensynet til afstand mellem familiens hjem, arbejde og dagtilbuddet kan opfyldes på en anden måde. Det betyder at, kapacitetsopgørelse, børnetal og prognoser, der i dag er bygget op omkring de 8 garantidistrikter, vil skulle ændres, så de understøtter et nyt system, der tager hensyn til de nye afstandskriterier.

Ændring af dagtilbudsloven

Afslutningsvis skal nævnes, at et af hovedformålene med den store ændring af dagtilbudsloven i maj 2018, har været at sikre forældrene får bedre muligheder for at få deres ønsker opfyldt.

De nye anvisningsregler skal derfor læses og anvendes i sammenhæng med lovens formål om at sikre forældrenes frie valg.

21. juni 2019
Side 7 af 7

Når der anvises en plads, vil man derfor altid, qua dagtilbudsloven samt både gældende og forslåede anvisningsregler, forsøge at tilbyde forældrene en ønskeplads og/eller en lokalplads, når det er muligt.

Pladsanvisningen vil fremadrettet naturligvis fortsat altid forsøge at tilbyde lokalpladser, når det er muligt.